Civil-Military Engagement in warfighting scenarios: what's new?

Françoise VERBANCK & Andy LIESENBORGHS

Majoor stafbrevethouder Françoise Verbanck (KMS - 130 AW) begon in 1995 haar carrière als eerste vrouwelijke pelotonscommandant bij Bevrijding-5 Linie.
Ze behaalde een bijkomend masterdiploma in de Klinische Psychologie aan de VUB in avondonderwijs. Tijdens haar loopbaan wisselde ze operationele en leidinggevende functies af met staffuncties en dit vooral in het kader van INFOOPS (NATO LANDCOM te Izmir), PSYOPS (ACOS Ops & Trg-J5) en Inlichtingen (ADIV). Sinds 24 april 2018 is zij Korpscommandant van de Civil-Military Engagement Group (Ci-MEG).

Na het behalen van zijn masterdiploma Toegepaste Economische Wetenschappen, werkte de Kapitein-Commandant Liesenborghs als consultant ICT bij verscheidene banken en verzekeraars. In 2004 startte hij zijn militaire carrière bij de Wing Heli als pelotonscommandant en Commandant Ops & Trg. In 2010 deed hij mutatie naar Ci-MEG waar hij meerdere functies uitvoerde, een aantal opdrachten als Info Ops Officier volbracht en als Subject Matter Expert verschillende opleidingen binnen INFOOPS steunde. Sinds 2019 is hij de Tweede Commandant van de eenheid.

Le XXIe siècle se caractérise par une évolution exceptionnellement rapide des technologies de l'information. La numérisation, l'intelligence artificielle, la guerre cybernétique et hybride ainsi que notre environnement en ligne sont autant d'éléments qui soulignent le passage à une nouvelle ère où les politiques de sécurité ne peuvent plus se définir en termes purement géographiques. Aujourd'hui, la bataille concernant la perception de la sécurité est engagée sur plusieurs fronts, avec la désinformation pour fil conducteur. Il est indéniable que ceux qui sont en mesure d'influencer les perceptions agissent également sur les processus de décision stratégique des nations. Cette prise de conscience a été corroborée par diverses études concernant l'influence russe sur les élections d'autres nations.

L'impact de la désinformation et de la propagande, aussi bien dans les opérations relevant de l'article 5 que dans les opérations de gestion de crise, ne peut être sous-estimé et se manifeste à différents niveaux. Au niveau stratégique et opérationnel, ce sont principalement les processus décisionnels qui sont influencés. Sur le plan tactique, les conséquences sont directement ressenties par nos militaires en opération, la désinformation pouvant rapidement faire basculer un environnement permissif, voire développer un environnement non permissif. L'exemple le plus meurtrier du pouvoir de la propagande pour notre Défense est l'impact haineux de la station de Radio Mille Collines pendant le génocide rwandais.

Aujourd'hui, la propagande et la désinformation se disséminent toujours plus rapidement, plus efficacement et plus largement par le biais des médias sociaux accessibles aux militaires ET à leurs familles. La Défense doit disposer des capacités nécessaires pour affronter cette guerre moderne, dont la confrontation des perceptions constitue le centre de gravité.

Civil-Military Engagement Anno 2020

Niet enkel de jonge generatie soldaten is geboren met de spreekwoordelijke "swipe-finger" en kan sneller dan het licht een smartphone of tablet bedienen, vandaag is iedereen afhankelijk geworden van de informatietechnologie en allen worden we onderworpen aan een constante stroom van informatie, desinformatie en fake news.
Dat informatie als middel en doel een krachtig wapen is geworden, behoeft anno 2020 geen betoog meer. We ondervinden het dagdagelijks. Maar zijn we ons ook voldoende bewust van de invloed hiervan op onze militairen en op onze buitenlandse opdrachten? Bovendien moeten we de impact kennen van propaganda op de lokale bevolking en hoe dit resulteert in hun perceptie en houding over de militaire aanwezigheid in hun regio. In essentie gaat het hier immers over het vrijwaren van onze bewegingsvrijheid (Freedom of Movement) en over de eigen veiligheid (Force Protection), twee essentiële condities voor het slagen van een opdracht.

In een permissieve omgeving kan een militaire commandant zich logischerwijze meer focussen op de opdracht. Een constante vluchtelingenstroom op de toegangswegen, geen of weinig bevoorrading via de Host Nation (HN) en daarbovenop nog vijandelijke

propaganda moeten trotseren die de eigen soldaten EN hun families alarmeert, betekent heel wat meer kopzorgen voor de militaire leider.
De snelheid waarmee wereldwijd informatie wordt uitgewisseld, zorgt ervoor dat fenomenen zoals desinformatie aan een veel groter tempo dan vroeger op de been worden gebracht en dat de reactiesnelheid hiertegen dan ook minimaal is geworden. Nog vóór ons Operationeel Centrum (COps) de families kan inlichten, staan foto's van aanslagen op onze militairen online en worden misbruikt door tegenstanders of allerlei sensatie-media.

© Defensie Ci-MEG

Welke tactische capaciteiten heeft Defensie nodig om met deze "changing character of Information Warfare" om te gaan?

Dit artikel wil een inzicht geven over het nut en de rol van Psychological Operations (PSYOPS) en Civil-Military Cooperation (CIMIC) omdat de snelle evoluties in

informatietechnologie, hybride oorlogsvoering en de grotere focus van NATO op het warfighting/Art 5 scenario, een impact hebben op belangrijke beslissingen over onze defensiecapaciteiten en de aanpak van operaties.
Om de operaties te ondersteunen in het domein van civiel-militair engagement, beschikt Defensie vandaag over TWEE essentiële tactisch ontplooibare capaciteiten: Civil-Military Cooperation (CIMIC) en Psychological Operations (PSYOPS) en deze zijn gebundeld in EEN eenheid van de Landcomponent, de Civil-Military Engagement Group (Ci-MEG).
De informatie- en engagement-activiteiten van deze krachtige Force Multiplier zorgen voor een unieke steun aan de militaire commandant in het kader van zijn situationele kennis, de uitvoering van de opdracht, de vrijheid van handelen en de steun aan de beveiliging van de eigen strijdkrachten. Door de doelgerichte contacten met de lokale bevolking, autoriteiten en hulporganisaties, dragen CIMIC en PSYOPS bij tot het creëren van een permissieve omgeving voor de troepen in de operatiezone. Bovendien leveren zij een belangrijke bijdrage tot het tactische inlichtingenbeeld over de operationele omgeving zowel met "boots on the ground" via de Tactische CIMIC en PSYOPS Teams als in de online-wereld door de Digital Media Monitoring en Analyse capaciteit.

Wat houdt civiel-militair engagement precies in?

CIMIC[1] brengt de onontbeerlijke samenwerking tot stand met de lokale, civiele actoren, hulporganisaties en de non-military actors in de operatiezone. Deze spelers hebben het potentieel om hulp te verlenen aan de bevolking die meestal in nood verkeert daar waar militaire interventies plaatsvinden. CIMIC synchroniseert, coördineert en de-conflicteert de militaire activiteiten met deze lokale actoren.

De tweede capaciteit van civiel-militair engagement is PSYOPS[2] en dit betreft voornamelijkacties in hetinformatiedomein of "Information Environment domain".

[1] NATO AJP 3.19: "CIMIC is co-ordination and cooperation, in support of the mission, between the NATO commander and civil actors, including national population and local authorities, as well as international, national and non-governmental organisations and agencies." De drie hoofdtaken van CIMIC zijn civiel militaire liaison met lokale en niet-militaire groeperingen, steun aan de eigen militaire inzet door advies, coördinatie en coöperatie over bijvoorbeeld potentiële resources van de HN voor eigen militairen en – als derde en misschien meest gekende taak uit de eerste vredesmissies – de steun aan civiele actoren en hun omgeving, waarbij gedacht kan worden aan de steun aan de heropbouw van de samenleving.
[2] NATO AJP 3.10.1: "PSYOPS are planned activities using methods of communication and other means directed at approved audiences in order to influence perceptions, attitudes and behaviour, affecting the achievement of political and military objectives."

PSYOPS beïnvloeden vooraf geselecteerde doelgroepen om welbepaalde effecten te bereiken in steun van de militaire opdracht. Deze beïnvloedingsacties bestrijken een groot spectrum van activiteiten: niet-letale en doelgerichte targeting zoals het neutraliseren van een vijandelijk propagandastation, campagnes om desinformatie tegen te gaan, engagement van essentiële autoriteiten (key-leader engagement) en specifieke beïnvloedingsactiviteiten zoals een project in Afghanistan waarbij moeders en leerkrachten het plaatsen van IED's door Taliban anoniem konden aangeven. Deze beïnvloedingscampagnes vinden plaats zowel door reële contacten als in de digitale wereld.

De synchronisatie van de CIMIC- en PSYOPS-acties in steun van de militaire opdracht gebeurt door de InfoOps-subject matter expert, die een coördinerende rol heeft en ervoor zorgt dat alle interventies in tijd en ruimte coherent zijn. Belangrijk is te weten dat InfoOps[3] geen capaciteit op zich is, maar een coördinerende rol heeft voor de verschillende actoren zoals EW, KLE, PSYOPS, CIMIC, PAO, CYBER,...

Wat is de rol van PSYOPS en CIMIC en waaruit bestaat de steun van deze beide capaciteiten voor een Force Commander in een Art 5 scenario[4] ?

Niet enkel de aard van de opdracht verschilt grondig maar ook de omgeving waarin deze gevechtsoperatie zal plaatsvinden, verschilt in grote mate van wat we tot nu toe gewoon zijn. De meeste NATO-lidstaten hebben immers een hoge ontwikkelingsgraad waarbij alle essentiële diensten goed functioneren, de Host Nation kan in zekere mate civiele steun bieden aan de militaire operaties en de nationale politieke en veiligheidsstructuren werken naar behoren. Bovendien is de meerderheid van de bevolking een tegenstander van de vijandelijke invasie en verwelkomt NATO. Voor CIMIC ligt de focus in Art 5 vooral op de steun aan de eigen strijdkrachten in plaats van op de meer gekende kerntaak, namelijk de steun aan de civiele actoren en de lokale bevolking. Een netwerk opbouwen binnen de HN is dus cruciaal om de nodige steun voor de strijdkrachten te verzekeren (infra, log, legal aspects, etc.).

[3] NATO AJP 3.10: InfoOps: "NATO military advice and co-ordination of military information activities in order to create desired effects on the will, understanding, and capabilities of adversaries and other NAC-approved parties in support of Alliance operations, missions and objectives.".

[4] De Warschau Top in 2016 bevestigde NATO's strategische richting naar collectieve verdediging met een focus op voorbereiding van een Art 5 scenario. Een aantal verstrekkende maatregelen werden genomen die een grote impact hebben op de NATO-lidstaten met betrekking tot positionering, aankopen van nieuw materiaal en de inzettermijnen.

© Defensie Ci-MEG

Het concept van "Civil preparedness and resilience" is vandaag in het kader van collectieve defensie een nieuw aandachtspunt van NATO. Zeven "Baseline requirements"[5] werden geïdentificeerd die ervoor moeten zorgen om na te gaan in welke mate een lidstaat "resilient" of veerkrachtig is tegen aanslagen op hun maatschappelijk functioneren. "Ability to deal with uncontrolled movement of people" en "Resilient water and food supplies" zijn enkele voorbeelden.

Tijdens combat operaties blijft de HN immers verantwoordelijk voor het leveren van de basisdiensten aan de bevolking en zullen IO's/NGO's de eventuele lacunes kunnen

[5] NATO identificeerde 7 baseline requirements: Assured continuity of government and critical government services, Resilient energy supplies, Ability to deal effectively with uncontrolled movement of people, Resilient food and water resources, Ability to deal with mass casualties, Resilient civil communications systems, Resilient transport systems (https://www.cimic-coe.org/products/conceptual-design/downloads/ccoe-publications/ccoe-factsheets/)

opvullen tussen wat de HN hoort te doen maar niet kan leveren aan zijn bevolking. Gezien de intensiteit van een Art 5 warfighting operatie, zullen deze organisaties hoogstwaarschijnlijk dun gezaaid zijn en zal de militaire commandant geconfronteerd worden met tekorten in basisbehoeftes van de bevolking zoals water, voedsel, medische zorgen en zelfs veiligheidsdiensten (plunderingen, misdaad,…). Deze tekorten hebben een niet te miskennen impact op de uitvoering van de opdracht. Vitale structuren kunnen verwoest zijn en de wegen quasi onbruikbaar door de ongecontroleerde vluchtelingenstromen. Dit betekent dat al deze elementen moeten worden gecoördineerd in een vroeg planningsstadium tussen de nationale regering en de ontplooide troepen in hun land en hierbij is CIMIC de onontbeerlijke schakel voor de militaire commandant.
De focus van PSYOPS in Art 5 ligt in de eerste plaats op de vijand en in de tweede plaats op de eigen militairen en de lokale bevolking. In NON-Art 5 opdrachten is dit meestal omgekeerd. Toch zal PSYOPS steeds beide partijen proberen te beïnvloeden: enerzijds moet de impact van de vijandelijke propaganda op NATO-troepen (en niet te vergeten hun families) worden geminimaliseerd en anderzijds moet de vijand zelf worden aangepakt met offensieve PSYOPS in het informatie-domein om hun wil en hun capaciteiten om te strijden te minimaliseren.

Wat betekent dit nu voor de Belgische Defensie?

In dit artikel wordt hoofdzakelijk uitgegaan van een Art 5 scenario maar mutatis mutandis gelden de principes ook voor crisismanagement-operaties die in een EU, VN of in een ad hoc coalitie plaatsvinden.
Operationele planning is gebaseerd op degelijke inlichtingen. Een grondige en accurate analyse van de Human Factors en Information Environment is onontbeerlijk voor de volledige planning van de opdracht. Deze analyses laten immers toe om de effecten en objectieven die moeten bereikt worden, efficiënter te plannen door rekening te houden met de culturele context van de regio waar de opdracht zal uitgevoerd worden en zo beter de lokale bevolking te engageren en een meer permissieve omgeving te creëren.

Na de analyse en planning, komt de uitvoering van de opdracht aan bod en hiervoor verwijzen we naar bovenstaande paragrafen voor de gedetailleerde beschrijving van de taken van PSYOPS en CIMIC.
Zowel voor, tijdens en na een Art 5 of crisismanagement opdracht moeten twee zaken in

acht genomen worden. Ten eerste MOETEN deze taken in het civiel-militair engagement domein absoluut worden uitgevoerd, zo niet komt de eigen Force Protection en Freedom of movement in gevaar. Bij het samenstellen van operationele detachementen moet de nodige aandacht uitgaan naar de CIMIC-liaison officieren, gezien zij de professionele schakel zijn met het civiele HN-netwerk. Deze coördinaties en synchronisaties zorgen niet enkel voor de steun van de HN aan onze militairen maar ook voor de HN-zorg aan de eigen bevolking waardoor zij onze opdracht niet belemmert.

In het kader van het informatiedomein is het eveneens onontbeerlijk om een PSYOPS-capaciteit van bij het begin van ieder planningsproces in te schakelen. Bovendien is het noodzakelijk om voorbereid te zijn en reeds op voorhand de nodige resilience te hebben opgebouwd bij onze militairen. Bovendien kunnen hun families een potentieel doelwit zijn van vijandelijke propaganda.

Ten tweede, deze taken moeten uitgevoerd worden door opgeleid personeel en met het nodige materieel.
Geen specifiek opgeleid personeel betekent automatisch dat de kwaliteit van de uitvoering eronder zal leiden en dat de effecten ook niet zullen bereikt worden in de vereiste tijdsspanne. Bovendien riskeert niet-opgeleid personeel nefaste effecten te genereren zoals deze van de "strategic corporal". Zoals gesteld, is het informatiedomein vandaag dermate complex en snel geworden dat niet zonder specialisten in deze domeinen kan gewerkt worden. Dit alles vergt investering in opleiding, want de kracht van beïnvloeding komt niet tot stand met een informatieve babbel tijdens een sociale patrouille. Opleiding en gespecialiseerd personeel betekent ook een visie over loopbaan en een interactieve uitwisseling met nauw verwante vakgebieden zoals inlichtingen- en communicatiespecialisten. Het vakgebied van de Human Factors-analisten is bovendien bij uitstek een tewerkstellingsmogelijkheid voor burgers met diploma's zoals Master in de antropologie, psychologie en communicatiewetenschappen en vormt tegelijk doorstroommogelijkheden naar Branche 2 en ADIV en DGSTRATCOM.

Naast de investering in het nodige personeel is er ook de investering in materieel. Laat dit nu in deze budgettair moeilijke tijden een troef zijn. De software tools om aan analyse te doen en het materiaal nodig in het Product Development Center[6] zijn kleinschalig, commercial off the shelf en dus erg zuinig in vergelijking met grote wapensystemen.
Vandaag heeft Ci-MEG een softwarepakket die de sociale media kan monitoren en de analyses worden via reachback aan de HFA-analyst in operatie gegeven. Een FOC

[6] Als onderdeel van de PSYOPS-capaciteit, zorgt het Product Development Centre voor de opmaak van cultureel aangepaste produkten via radioboodschappen, social media, flyers, etc.

vergt echter meer en betere software maar op personeelsvlak volstaan enkele analisten. Wil Defensie mee zijn met de informatietechnologie anno 2020, dan moeten de nodige investeringen in systemen zoals social media analysis-software worden voorzien. Artificial Intelligence en Big Data-analyse zijn vandaag reeds onderzoeksdomeinen bij onze PSYOPS-buren[7].

© Defensie Ci-MEG

Bij dit alles mag de interoperabiliteit niet uit het oog worden verloren.
Interoperabiliteit met het inlichtingendomein is een recent project binnen de Landcomponent en draagt bij tot het versterken van de volledige situational awareness en understanding voor de Force Commander. PSYOPS en CIMIC zijn dan wel geen inlichtingen-collectoren, toch zijn het sterke sensoren, gezien hun constante vinger aan de pols bij de lokale bevolking EN in het digitale en sociale media domein waarbij een verandering in de baseline van de perceptie over onze aanwezigheid een serieuze indicator is.

De shift in focus naar offensieve en defensieve operaties in Art 5 noodzaakt training voor Defensie. Interoperabiliteitstraining is dan ook een must en op deze manier zal de onmisbare kracht van de niet-letale capaciteiten naar voor komen en daarna ten volle ingezet worden tijdens operaties.

[7] Uitgebreide studies te vinden in de Library van https://www.stratcomcoe.org/

Besluit

Sinds het einde van de 20ste eeuw kent de informatietechnologie en de online mondialisering van informatie een exponentiële ontwikkeling waardoor de het gebruik van informatie als wapen vanuit een militair perspectief revolutionair veranderde.

Ook is het overduidelijk dat gewapende acties vooral niet plaatsvinden op een steriel slagveld maar steeds te midden van de burgerbevolking. Hiertoe is een Civil Military Coordination (CIMIC) capability onontbeerlijk. Wie de lokale bevolking en de aanwezige hulporganisaties aan zijn kant heeft (CIVIL) en de acties van de tegenstander (MILITARY) kan beïnvloeden (ENGAGEMENT), bezit één van de sleutels tot succes en daarom is een operationele ontplooibare civiel-militair engagement-capaciteit onontbeerlijk.
Ondanks het feit dat binnen Defensie het besef groeit om de nodige capaciteiten te ontwikkelen op het gebied van Information Warfare in brede zin, staan de daadwerkelijke inspanningen om te investeren op een laag pitje in vergelijking met de dreigingen.

Wil Defensie niet de vorige oorlog voorbereiden en mee zijn met de New Warfare, dan is investeren in de capaciteiten van Civil-Military Engagement een must.

Trefwoorden: PSYOPS, CIMIC, Resilience, Art 5, Information Warfare, Civiel-militair engagement